

PITER V. BRET

UTROBA
ZEMLJE

I TOM

Prevela
Nevena Andrić

■ Laguna ■

Naslov originala

Peter V. Brett

THE CORE

Copyright © 2017 by Peter V. Brett

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

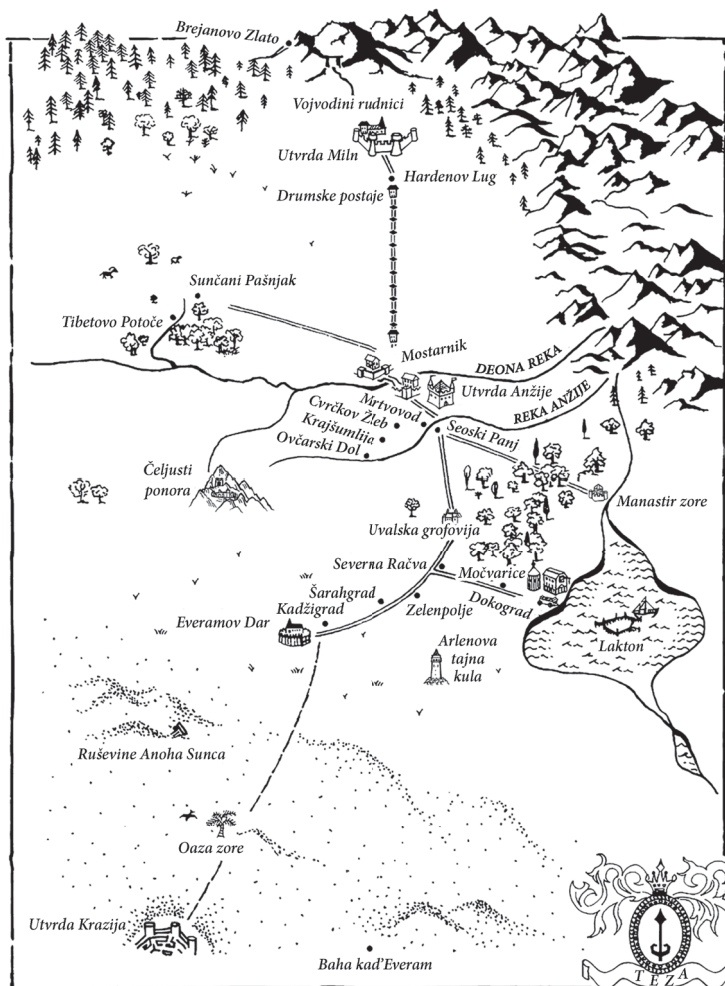

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Posvećeno Sajrini Lilit,
koja mi već menja život na bezbroj načina*

SADRŽAJ

Prolog: Tamničari	11
Prvo poglavlje: I jedno i drugo	19
Drugo poglavlje: Maslina	33
Treće poglavlje: Grofica Papirdžija	44
Četvrto poglavlje: Rejgen i Elisa	71
Peto poglavlje: Čopor	92
Šesto poglavlje: Everam je laž	131
Sedmo poglavlje: Evnusi.	148
Osmo poglavlje: Manastir	167
Deveto poglavlje: Madže.	179
Deseto poglavlje: Porodična pitanja	194
Jedanaesto poglavlje: Vračevi	204
Dvanaesto poglavlje: Crpnja moći	218
Trinaesto poglavlje: Testament Arlena Stoga	227
Četrnaesto poglavlje: Lupanje po turu	252
Petnaesto poglavlje: Povratak sestara.	276
Šesnaesto poglavlje: Voljena.	289
Sedamnaesto poglavlje: Šumska tvrđava.	333
Osamnaesto poglavlje: Dom	350
Devetnaesto poglavlje: Lovina	374

Dvadeseto poglavlje: Pratnja	403
Dvadeset prvo poglavlje: Novogrofovija	426
Dvadeset drugo poglavlje: Ivica Najinog ponora	444
Dvadeset treće poglavlje: Šaramska tuga	474
Dvadeset četvrto poglavlje: Prvi koraci	490

PROLOG

TAMNIČARI

334. P. P.

„Preplavićemo sve.“

Alagai Ka, demonski princ-suprug, govorio je usnama prostog ljudskog vojnika, onog kog su nazivali Šandžatom. Princ-suprug je vezan ležao u krugu moći, ali uspeo je da razbije jedan katanac i uzeo je vojnika pod svoje pre nego što su porobljivači stigli bilo šta da preduzmu.

Šandžatova volja bila je skršena – sada je bio puka marioneta i ništa više – i princ-suprug je uživao u bolu svojih tamničara. Kako bi se malo privikao na novo telo, on pokrenu vojniskove noge. Nije onako koristan kao demon podražavalac, ali snažan je, nosi primitivno oružje kao sva stoka s površine, i tamničari princa-supruga vezani su za njega, što ovaj može upotrebiti za svoje ciljeve.

„Šta, koju Utrobu, to sad treba da znači?“ oštro zapita Istraživač, onaj kog su ostali zvali Arlen ili Parčin. Imao je izvesnog uticaja na ljude oko sebe, ali nije to bila istinska vlast.

Princ je pristupio vojnikovom centru za govor, te tečnije naučio priprosto groktanje koje se među ljudskim bićima smatralo govorom. „Kraljica će uskoro sneti jaja.“

Istraživač presrete vojnikov pogled i skrsti ruke. Zaštitni simboli tetovirani na njegovoj koži moćno su pulsirali. „To znam. Kakve to veze ima s vašim preplavlivanjem svega?“

„Zatvorili ste me i pobili mi najsnažniju braću“, reče princ. „Na dvoru demona uma nije ostao niko dovoljno silan ko bi sprečio mlade kraljice da iz majke isisaju svu magiju i time dostignu zrelost.“

Istraživač slegnu ramenima. „Kraljice će se međusobno poubijati, a? Tamo, u samoj štenari, najjača će preoteti košnicu za sebe. Bolje tek ispilela kraljica nego sasvim odrasla.“

Princ-suprug prikovao je vojnikov pogled na Istraživača, ali je sopstvenim očima motrio aure svih prisutnih u prostoriji.

Opremljen ogrtačem, kopljem i krunom Ubice Umnika, Naslednik – onaj kog su nazivali Džardir – verovatno je bio najopasniji. Okovan u zaštitnom krugu, princ-suprug nije mogao mnogo šta preduzeti ako Naslednik reši da ga ubije, a kada je potčinio Šandžata svojoj volji, razjario je Naslednika preko svake mere.

Ipak, Naslednika je odavala aura. Ma koliko on želeo da ubije princa, ovaj mu treba živ.

Još zanimljiviji bio je splet osećanja koji je povezivao Naslednika sa Istraživačem. Ljubav i mržnja, suparništvo i poštovanje. Gnev. Griža savesti. Beše to opojna mešavina, i princ ju je proučavao sa uživanjem. Naslednik je nestrpljivo iščekivao obaveštenja. Istraživač mu štošta ne beše rekao, i Nasledniku je aura sva cvrčala od razdraženosti što mora da sledi nekog drugog.

Lovica, ona koju su zvali Rena, nije bila toliko predvidljiva. Žestoka ženka sva se žarila od sile ukradene iz Utrobe, a koža joj beše zamrljana simbolima moći. Nije umela tako vešto da

koristi moć i bila je sklona da plane ako je neko ne obuzda. Sa oružjem u ruci, ličila je na sabijenu oprugu, spremna da skoči na prvi znak da je pat-pozicija narušena.

Poslednja je bila vojnik-ženka, Šanva. Kao ni marioneta, ni ona nije posedovala veliku magiju. Da nije oružjem ubila jednog demonskog princa, princ-suprug bi je odbacio kao nebitnu. Ipak, iako je Šanva među njegovim tamničarima bila najslabija, aura joj je bila slasna. Marioneta joj je bila otac. Njena sopstvena volja bila je snažna, te je, površno gledano, držala auru pod paskom, ali negde duboko bol joj je rastrzao dušu. Princ će se ovoga sa zadovoljstvom sećati kada joj raspori lobanju i zagriže joj u meko meso uma.

Kako bi ljudska bića ostala usredsređena na marionetu, ne na njega, princ-suprug natera vojnika da se nasmeje. „Mlade kraljice neće dobiti ni priliku za borbu. Pošto među mojom braćom niko nije dovoljno snažan da nadvlada ostale, svaki će ukrasti po jaje i pobeći će.“

Na ovo Istraživač zastade; sada je shvatao. „Sviće nova gnezda širom Teze.“

„To se bez sumnje već dešava.“ On natera marionetu da mahne kopljem; kao što je i predvideo, oči ljudskih bića sledile su pokret. „Držite me zatvorenog ovde i time sopstvenu vrstu osuđujete na propast.“

Pažljivo, princ je micao lancima u potrazi za kakvom slabom tačkom. Simboli urezani u metal su ga pržili, pokušavali da mu ispiju magiju, ali princ je čvrsto držao svoju moć u šaci. Već je razbio jedan katanac i oslobodio ud. Ako slomi još jedan, možda bi marioneta mogla onesposobiti krugove taman koliko da princ pobegne.

„Koliko umnika je ostalo u košnici?“ oštro zapita Istraživač. „Zasad smo ubili sedam, ne računajući tebe. Ja bi’ rekao da to nije mala stvar.“

„U košnici?“, zapita princ. „Sad više nijedan. Bez sumnje su već razdelili razmnožavališta između sebe i sad hoće da podjarme svoje nove zemlje pre nego što se jaja snesu.“

„Razmnožavališta?“, zapita Lovica.

Marioneta se osmehnu. „Žitelji vaših Slobodnih gradova uskoro će otkriti da zidine i zaštitni simboli nisu onako bezbedni kako im je predstavljano.“

„Odvažne reči, Alagai Ka“, reče Naslednik, „dok ležiš okovan pred nama.“

Princ je konačno našao ono što je tražio. Majušnu slabu tačku u jednom katancu, koji je, za sve ove mesece njegovog zatvorenništva, polagano rđao. Kada ga slomi, demon će uspeti da skine lanac, ali je moć potrebna za ovo delo blistava, i tamničari će možda primetiti šta se dešava pre nego što mu pođe za rukom.

„Upravo radi ovoga smo vam dozvoljavali da zadržite razmnožavališta.“ Marioneta koraknu u stranu; njihove oči su je pratile. „Za moju braću to su lovišta. Dovešće vojsku i skrckaće vam zidine kao ljusku od jajeta, pa će napuniti ostave da utole glad svojih tek izleglih kraljica.“

„A u njihovim matericama narasta propast Ale“, reče Naslednik. „To ne smemo dozvoliti.“

„Oslobodite me“, reče princ-suprug.

„Ne dolazi u obzir“, zareža Istraživač.

„Nemate druge“, reče princ. „Ako se ja vratim, možda ipak ne preplavimo sve.“

„Ti si princ laži“, reče Naslednik. „Nismo toliko glupi da poverujemo u tvoje reči. Preostaje nam još jedno. Otići ćemo u ponor i jednom zasvagda ubiti Alagai'ting Ka.“

„Niste glupi, tvrdiš“, reče princ, „a ipak veruješ da bi preživeo put do košnice? Ne biste stigli ni onako daleko kao Kavri pre nego što je posustao i pobegao na površinu.“

Reči su imale željeni učinak: Naslednik se kruto uspravi i čvršće stegnu koplje. „Sve laž do laži. Kadži vas je porazio.“

„Kavri je pobio mnoge proste vojnike“, reče princ-suprug. „Mnoge prinčeve. Prošli su vekovi dok smo ponovo valjano napunili košnicu, ali njegov je pokušaj da prodre u naše carstvo propao. Takvi kao vi ne mogu se nadati ničem boljem. Nije ovo prvi ovakav ciklus, niti će biti poslednji.“

„Rekao si da ćeš nas odvesti u Utrobu“, reče Istraživač.

„Isto tako možeš zatražiti da odeš na površinu dnevne zvezde“, reče princ. „Sagoreli biste mnogo pre nego što biste stigli onamo. Znaš to.“

„U košnicu, onda“, reče Istraživač. „Na dvor umnih demoni. U poganu štenaru gde se demonska kraljica koti.“

„I to će vas koštati života.“ Na prinčev podstrek, marioneta načini još jedan korak.

„Vala, kockaćemo se“, reče Lovica.

Konačno su bili na odgovarajućim položajima. Marioneta diže koplje i hitnu ga ka Istraživačevom srcu. Kao što se dalo i očekivati, ovaj postade bestelesan i koplje bez ikakvog učinka prođe kroz njega, te nastavi pravo ka Nasledniku, koji zavitla oružjem i odbi ga u stranu.

Iz sve snage, marioneta baci štit; tvrda ivica razbi u paramparčad jedan zaštitni kamen, kakvi su sačinjavali zatvor princa-supruga. Lovica je hitro kretala u napad, ali vojnik-ženka kriknu i prepreči joj put do svog oca.

Sve ovo je ostavilo marioneti dovoljno vremena da se okrene i uzme u ruku lanac zaštićen simbolima baš kada se princ-suprug usredsredio i naletom magije razbio oslabljene veze. Kao pauk koji raspliće oštećenu mrežu, marioneta je sklonila lanac. Srebrni simboli su pekli princa po koži, ali bol je bio mala cena slobode.

Uz nalet magije, on kandžom čvrknu majušni komad skršenog metalnog lanca, te pogodi Naslednikovu krunu i obori mu

---

je s glave; sada ovaj nije mogao podići štitove kojima je isprva bio zarobio princa.

U pokušaju da zaustavi marionetu, Lovica odgurnu vojnika-ženku u stranu i baci se napred, ali bilo je prekasno. Još dok je zamahivala oružjem, princ je postao bestelesan; samo jedna kandža ostala mu je čvrsta i u prolazu joj rasporela utrobu. On se provuče kroz rupu koju je marioneta načinila u krugu, pa se ponovo otelotvori na ivici spoljašnje ograde od simbola.

Istraživač pritrča svojoj ženki; ova se borila za vazduh u očajničkim naporima da spreči creva da joj se prospu na pod. Lovica nije bila dovoljno pribrana da postane bestelesna i zace- li se, i Istraživač će baciti dragoceno vreme i moć na njeno izlečenje.

Princ-suprug u vazduhu nacрта simbol udara, i pod Nasle- dnikovim nogama kamenovi se raspukoše; dok se ovaj žurno bacao za krunom, zateturao se. Marioneta nogom odbaci krunu preko sobe, pa se dade u napad ne bi li Naslednik straćio samo još nekoliko sekundi.

U okretu, princ diže patrljak repa i rasprši nemagijski izmet koji će onesposobiti simbole.

Baš se spremao ponovo da postane bestelesan kada Nasle- dnik zavika: „Dosta!“ Drškom koplja on tresnu o pod, i magijski talas ih sve obori s nogu. Princ je brzo došao k sebi, razredio se i pošao ka rupi između simbola, ali ne pre nego što je Istraživač i sam u neku ruku izveo čaroliju – on povuče zavesu u stranu, i preko procepa u simbolima prosu se prigušena svetlost svitanja. Dnevna zvezda još se ne beše popela na obzorje, ali svetlost je već sagorevala prinčevu magiju; muke su bile nepojmljive. Demon se nije usuđivao da priđe.

Lovica postade bestelesna i, iznova zaceljena, očvrstnu. Izvežbanim pokretima ona i Istraživač crtali su simbole u vazduhu i dok se oblakovito demonsko obličje sklanjalo od svetlosti, nanosili mu talas za talasom bola. U bestelesnom

---

stanju princ nije mogao upravljati marionetom; vojnik-ženka je brzo ščepa u zahvat iz kog se ova nije mogla osloboditi. Naslednik uze krunu, načini štitove, i princ je ponovo bio zarobljen.

Nije imao druge do da se preda i upusti u pregovore. I dalje im je trebao živ. Uvučenih kandži i neiskeženih zuba, on postade opipljiv i visoko diže ruke, kao ljudi kada iskazuju pokornost.

Lovica ga snažno odalami postrance po glavi; od simbola udara lobanja mu zazveča. Ipak, ona je naprasita. Ostali će biti suzdržaniji.

No dok je princ primao taj udarac, Istraživač ga tresnu sa suprotne strane; lobanja naprsnu i oko mu štrcnu iz duplje.

Demon se zatetura; treći udarac, snažniji od napada kamenog demonskog vojnika, potekao je od drške Naslednikovog koplja.

Batine su se nastavljale, i princ je mislio da će ga u svom primitivnom divljaštvu ovi svakako ubiti. Pokušao je da pređe u bestelesno stanje, ali, isto kao Lovica nekoliko trenutaka ranije, nije se mogao dovoljno usredsrediti da bi izveo preobražaj.

Onda više nije znao koji je udarac potekao od koga; pljuštali su po njemu, i sada su postojali samo zvuk i bol.

A onda je svake pribranosti nestalo. Crnilo mu ispuni vidno polje.

Princ-suprug se probudio u mukama. Ne bi li se zacelio, on posegnu ka unutrašnjim zalihama moći, ali ostalo mu je vrlo malo. Mora da ih je u nesvesti znatno iscrpao kako bi se oporavio od najtežih povreda. Ostale će morati da se zaleče prirodnim putem.

I dalje nije bio vezan prokletim lancem. Možda ga upravo sada žurno popravljaju. Možda su očekivali da on duže ostane onesposobljen.

Ako je tako, gluplji su, dakle, nego što je čak i on mislio. Zavesa je bila navučena, ali s druge strane debele tkanine princ

je osećao tamu. Bekstvo se ponovo činilo nadomak ruke. On diže jednu kandžu, pa sali u nju preostalu magiju da oživi simbol koji je nacrtao u vazduhu.

Ipak, moć se razišla i nestala i pre nego što mu je stigla do kandže, a od talasa bola koji mu podiđe telo on zašišta.

Ponovo pokuša da usisa moć u sebe i ponovo mu ne pođe za rukom; telo mu je gorelo od bola.

Princ pogleda u sopstvenu kožu i kada je opazio sjaj simbola, odjednom shvati.

Iglama su mu istetovirali telo, isto kao što je Istraživač učinio sebi. Bio je prekriven simbolima.

Simboli uma, prilagođeni baš njegovoj sorti. Ovi simboli su mu rođeno telo pretvorili u zatvor – sprečavali su ga da postane bestelesan ili da posegne mislima. Što je još gore, ako bi princ – ili neki tamničar – ulio dovoljno magije u simbole, to bi ga ubilo.

Ovo je bilo daleko gore od lanca. Poniženje kakvo princ nije mogao ni zamisliti.

Ipak, svaki problem ima rešenje. Svaki splet simbola slabu tačku. Primiriće se, čekaće i naći će je.

PRVO POGLAVLJE

I JEDNO I DRUGO

334. P. P.

Trudovi prenuše Lišu iz sna.

Posle deset dana na drumu, u pratnji pet hiljada drvoseča, već se beše navikla na neudobnost. Sada je mogla da spava samo na boku, za šta klupa u kočiji nije bila predviđena. Počela je da leži sklupčana na podu, isto onako kao Amanva i Sikva u svojoj kočiji punoj jastuka.

Dok su joj se mišići materice stezali i grčili, u pripremi za predstojeći zadatak, Lišu su zapljuskivali talasi bola. Nije trebalo da se porodi još trinaest nedelja, ali ovo se ženama često dešavalo.

I svaka se prvi put uspaniči, govorila je Brunna često, misli da će roditi pre vremena. Čak je i meni tako bilo, premda sam, pre nego što sam istisnula svoju bebu, već bila dovela na svet i pljesnula po guzici desetine drugih cmizdravaca.

Kako bi se umirila i lakše podnela bol, Liša poče brzo ali ujednačeno da diše. Ovih dana bol nije ništa novo. Koža stomaka joj je bila sva u modricama od snažnih udaraca još nerođene bebe.

U toku trudnoće, Liša je više puta bila prinuđena da koristi snažnu simbolističku magiju. Bebin odgovor uvek je bio žestok. Povratni trzaj magije svakom je ulivao nadljudsku snagu i izdržljivost. Podmlađivao je stare, a mlade je pre vremena dovodio do zrelosti. Snažio je osećanja i slabio samoobuzdavanje. Ljudi pod dejstvom magije umeli su da budu nasilni. Opasni.

Kako li takva moć deluje na još nedoraslo dete? Posle nepunih sedam meseci, Liša je izgledala i osećala se kao da je trudna već devet. Predviđala je rani porođaj, čak mu se i radovala, samo da dete ne poraste previše za prirodni porođaj.

Ili da mi ne probije matericu i samo ne izmili napolje. Liša je disala i disala, ali se nije umirila, niti je bol prestao.

Svašta može da izazove trudove, podučavala ju je Bruna. *Recimo kad derle uzme da šutira punu bešiku.*

Liša pronade noćni sud, ali premda se olakšala, grčevi nisu popustili. Ona baci pogled ka porcelanskoj posudi. Mokrača joj je bila mutna i krvava.

Ona se ukipi; piljila je u sud i hitro razmišljala. Ali onda se beba snažno ritnu. Ona zavika od bola, i tada je znala.

Uskoro će.

Kada je Vonda došla da joj podnese izveštaj, Liša je sedela na klupi. Samo što ne beše svanulo.

Vonda predade uzde nekome i spretno kao mačka spusti se s konja. Doskočila je na papučicu kočije u pokretu i otvorila vrata, pa se bez po muke bacila na klupu preko puta Liše.

„Majstorice, samo što nismo stigli kući, ako 'oćeš malo da se perneš“, reče Vonda. „Džar je odjahô napred dok si ti spavala. Sad nam je dojavio.“

„Kakvo je stanje?“, zapita Liša.

„Rđavo“, reče Vonda. „Čitavo osoblje izmiledo napolje. Džar je probò da ih spreči kò što si tražila. Kaže, nema 'leba, kò da golim rukama čupaš drvo.“

„Anžijci i njihove pogane ceremonije.“ Liša iskrivi lice. Počinjala je da shvata zašto vojvotkinja Arejn prolazi pored brojnih slugu koji se klanjaju kao da ih uopšte ne vidi. Ponekad samo tako možeš stići kud si krenula.

„I nisu samo sluškinje i stražari“, reče Vonda. „Izašlo je pola gradskog saveta.“

„Noći mu.“ Liša zagnjuri glavu u ruke.

„Samo reci i ima da napravimo živi zid od drvoseča i da te ubacimo pravac unutra“, reče Vonda. „Svima kažemo da ćeš i primiti kad se odmoriš.“

Liša odmahnu glavom. „Vraćam se kući kao grofica. Neću da počinjem grofovanje tako što ću ih sve izbegavati.“

„Jašta, majstorice“, reče Vonda.

„Vonda, imam nešto da ti kažem“, reče Liša. „Ali moraš da ostaneš sabrana.“

Vonda je pogleda zbunjeno, pa razrogači oči. Pridiže se.

„Vonda Drvosečo, vraćaj tur na tu klupu.“ Liša zamahnu kažiprstom kao bičem, i devojka se vrati na mesto.

„Imam trudove na šesnaest minuta“, nastavi Liša. „Beba će možda tek za nekoliko sati. Dušo, danas ću se mnogo oslanjati na tebe, zato moraš pažljivo da me slušaš i da ostaneš prisebna.“

Vonda proguta krupnu knedlu, ali klimnu glavom. „Jašta, majstorice. Reci mi šta 'oćeš i ima tako da bude.“

„Dostojanstvenim korakom ću izaći iz kočije i krenuću ka vratima“, reče Liša. „U hodu ću razgovarati s jednom po jednom osobom. Ni u kom trenutku nećemo stati niti usporiti.“

„Dobro, majstorice“, reče Vonda.

„Otvoreno ću te proglasiti za poglavarku straže domaćinstva“, reče Liša. „Ako su se svi okupili u dvorištu kao što kažeš, to će biti dovoljno – možeš da preuzmeš zapovedništvo

---

i pošalješ ženske drvoseče da zauzmu grofovski konak. Kada obezbede grofovske odaje, unutra ne ulazi niko izuzev tebe, mene i Darsi.“

„A Vika?“, zapita Vonda.

Liša zavrte glavom. „Vika će videti muža posle mnogo meseci. Neću to da im oduzimam. Sve što ume ona, ume i Darsi.“

„Jasno, majstorice“, reče Vonda.

„Nikom ni reči šta se dešava“, reče Liša. „Ni stražarima, ni Džaredu, nikom.“

„Ali, majstorice...“, zausti Vonda.

„Nikom.“ Reči su joj zazvučale kao režanje dok je, stisnutih zuba, trpela još jedan grč. Kao da joj se zmija obmotala oko stomaka, pa steže li steže. „Neću da jezici laparaju i da pretvore ovo u žonglersku predstavu. Rađam bebu Amana Džardira. Neće joj svi želeti dobro, a posle porođaja obe ćemo biti... nezaštićene.“

Vonda je pogleda odlučno. „Ne dok sam ja tu, majstorice. Sunca mi.“

Kada je izašla iz kočije i lako stupila u uzengije konja u pokretu, Vonda ničim nije odavala da nešto nije u redu.

U svetlosti ranog jutra, simboli u kočiji zgasnuše, ali kada su se vrata zatvorila uz škljocaj, zablistашe ponovo. Uto i čini tišine opet stupiše u dejstvo, i Liša bolno zastenja.

Dok se s mukom uspravljala, jednom rukom se uhvatila za krsta a drugu podmetnula pod teški stomak. Zahvaljujući simbolima vreline, čajnik je za nekoliko sekundi bio topao. Liša sipa vruću vodu na krp u pritisnu je na lice.

U ogledalu, odraz joj je bio bleđ i ispijen, podočnjaci tamni. Liša je čeznula da zavuču ruku u torbicu s *horama* i usisa u sebe malo magije da se osnaži za predstojeće napore, ali bilo je preopasno. Od magije je dete umelo da podivlja. To je bilo poslednje što je sada želela.

Ona baci pogled ka pudrijeri, ali nikada nije umela da boji lice onako vešto kao što je slikala simbole. Za razliku od majke. Snašla se što je bolje mogla, očušljala se i zategla haljinu.

Drumovi kroz obodna naselja Drvosečine Uvale zaokretali su i krivudali, prateći izuvijane velesimbole, načinjene po njenim nacrtima i nacrtima Arlena Stoga. Uvala se sada sastojala od desetak i više naseobina; isprepletana mreža velesimbola neprestano se širila i iz noći u noć potiskivala demone sve dalje. Liša je poznavala ove oblike prisno, kao sopstvenog dragana, i nije morala ni baciti pogled kroz prozor da bi znala kako sada prolaze kroz Novo Utočište.

Uskoro će ući u Drvosečinu Uvalu, prestonicu Uvalske grofovije i središte velesimbola. Pre samo dve godine, Uvala je bila varošica od jedva trista duša – gotovo premala da se prikaže kao tačka na mapi. Sad se mogla meriti s bilo kojim slobodnim gradom.

Opet je obužeše trudovi. Razmaci su bivali sve kraći – sada samo šest minuta. Širila se i osećala je da se dete spustilo niže. Disala je. Pojedine biljke mogle su joj olakšati bolove, ali nije se usuđivala da ih uzme dok ne bude bezbedna u sopstvenim odajama.

Liša proviri kroz zavesu i zažali čim začu klicanje u odgovor na to. Nadala se da će joj, ako stignu pred zoru, dolazak proći neprimećen, ali ovako brojnu pratnju jednostavno ne možeš prikriti. Premda je bilo rano, ljudi su se tiskali po ulicama i gledali kroz prozore dok je povorka krivudala prema kući.

Bilo je čudno o Tamosovom utvrđenju misliti kao o kući, ali sada je pripadalo njoj, grofici Uvalske grofovije. U njenom odsustvu, Darsi je Lišinu kolibu u Travarskoj šumi pretvorila u sedište Travarske akademije – kako se nadala, prve među brojnim obrazovnim ustanovama u Uvali. Liša bi radije boravila tamo i podučavala šegrtkinje, ali mnogo je više mogla postići ako se nastani u utvrđenju.

Kada se utvrda ukazala, ona nabra nos. Bilo je to nisko, masivno zdanje opasano zidinama, sagrađeno pre za odbranu nego radi lepote – barem spolja gledano. Unutrašnjost je u neku ruku bila i gora, raskošna poput palate u zemlji koja s mukom pokušava da se oporavi. Moraće da se pozabavi i jednim i drugim problemom sad kad je tvrđava njena.

Velika kapija utvrde bila je otvorena, a duž drumu, sa obeju strana, stajali su postrojeni ostaci Drvenih kopljanika, Tamosove konjice. Sada ih je bilo jedva pedesetorica – ostali su izginuli s grofom u bici za Dokograd. Na velikim anžijskim mustanzima izgledali su veličanstveno; okamenjenih izraza, i ljudi i konji stajali su u stavu mirno. Svi su bili pod oružjem i u oklopima kao da očekuju da ih Liša svakog trena pošalje u bitku.

I dvorište se činilo spremno za rat koliko i za doček. S leve strane, kapetan Gamon, zajedno sa poručnicima, sedeo je na konju pred više stotina vojnika pravih leđa, pogleda prikovanih preda se, teških kopalja naslonjenih na zemlju, vršaka nagnutih precizno, pod istovetnim uglom.

Na desnoj strani dvorišta, čitavo osoblje palate – i samo poput kakve vojske – u čistim, popeglanim livrejama, stajalo je postrojeno podjednako uredno kao i pešadija.

Baš me zanima hoće li i dalje ostati savršeno postrojeni ako počnem da se porađam u dvorištu. Pomisao je bila jetka, ali onda se dete ritnu i više joj nije bilo zabavno.

Kao što ju je Vonda i upozorila, u podnožju stepeništa utvrde stajala je grupa ljudi. Na čelu je bio lord Arter, krut u svečanoj uniformi i s kopljem u ruci. Pored njega je stajala Tarisa, grofova dadilja iz detinjstva i kasnije Lišina lična služavka. Džared je čekao sa svojom zaručnicom Rozal i njenom majkom. Pored njega su bili inkvizitor Hejz, travarke Darsi i Vika, Lišin otac Erni i... noći mu, čak i njena majka Ilona, koja je pogledom streljala Rozal u leđa. Liša se molila da je rano jutro

sačuva i sakloni bar od tog demona, ali kao i obično, molitve su ostale neuslišene.

Vonda promoli glavu kroz vrata.

„Majstorice, jesi l' spremna?“

Rastrže je novi grč. Bilo joj je vruće, znojila se čak i na hladnom zimskom vazduhu.

Liša se osmehnu; nije odavala ništa. Dok se pridizala, noge su joj se tresle, a dete se mic po mic spuštalo sve niže. „Jesam, dušo. Sad brzo.“

Kada je kočija pristigla, Gamon sjaha. On, Arter i Džared samo što nisu popadali jedan preko drugog otimajući se koji će joj ponuditi ruku pri silasku. Liša ni na jednog ne obrati pažnju, već grčevito stegnu Vondinu podlakticu i oprezno stupi niz stepenice. Ne bi valjalo pasti pred čitavim skupom.

„Grofice Papirdžijo, dobro došli nazad u Uvalu“, reče Artur i nakloni se lepo, dvorski. „Veoma nam je laknulo što ste dobro. Kada smo čuli za napad na Anžije, uplašili smo se najgoreg.“

„Hvala ti“, reče Liša, pridržavajući se. Širom dvorišta bilo je naklona i knikseva. Pravih leđa, Liša je sve to primala uz dostojanstveno klimanje glavom; vojvotkinja Arejn bi bila ponosna.

Onda je krenula napred. Još je držeći, Vonda se provukla ispred nje. Nedaleko iza njih, sledile su ih dve mesnate žene od roda Drvoseča.

Uhvaćeni nespremni, muškarci im se zateturaše s puta, ali hitro su se oporavili i potrčali za njima. Gamon ju je sustigao prvi. „Moja gospo, pripremio sam spisak stražara u domaćinstvu...“

„Hvala ti, kapetane Gamone.“ Lišina utroba je ključala. Ona stegnu zube, prestravljena da će joj vodenjak pući pre nego što uđe u kuću. „Budi ljubazan pa ga predaj kapetanici Vondi, molim te.“

Gamon razrogači oči i ukopa se u mestu. „Kapetanici Vondi?“

„Ovim proglašavam Vonda Drvoseču za kapetana straže ovog domaćinstva“, reče Liša glasno i pođe dalje. „Još davno ju je trebalo unaprediti.“

Gamon požuri da je opet stigne. „Ako je moje zapovedništvo zbog nečega bilo nezadovoljavajuće...“

Pitajući se hoće li povratiti, Liša se osmehnu. „Nipošto. Služio si primerno i tvoja smelost u službi Uvale ne može se dovoditi u pitanje. Zadržavaš zapovedništvo nad Drvenim vojnicima, ali za moje kućno obezbeđenje biće odgovorna samo Vonda. Naredi ljudima da se razidu i vrate se svojim dužnostima. Ne očekujemo napad.“

Gamon je izgledao kao da pokušava da proguta kamen, ali posle onoliko meseci u Anžijeu, gde nije bila sigurna je li zatvorenica ili gošća, Liši je bilo muka od Drvenih vojnika. Vonda je već pažljivo odabrala drvoseče koje će preuzeti na sebe ulogu domaće straže, i sada im dade znak da obezbede ulaz i pregledaju konak.

Kada se Gamon zgranuto povukao, Arter požuri da zauzme njegovo mesto. „Osoblje je...“

„...u najboljem redu i deluje spremno da otpočne dan“, odseče Liša. „Hajde da ne zadržavamo ljude.“ Ona kratko odmahnu rukom kao da bi da rastera okupljene.

„Naravno, gospo.“ Arter dade znak, te svetina poče da se razilazi. Činio se spreman da kaže još nešto, ali se u prve redove progura Lišina majka sa Ernijem za petama. Ilona je bila u šestom mesecu trudnoće, no dobro je to krila haljinama dubokih izreza koje su joj prikrivale stomak i odvlačile pogled drugde. Muškarci uzmaknuše kao pred utrobnikom.

„Moja ćerka, grofica Uvale!“ Ilona raširi ruke, lica blistavog od... je l' tako ponos izgleda kod nje? Ako je to slučaj, prizor je bio zastrašujući.

„Majko, oče.“ Liša im oboma dopusti kratak zagrljaj; trudila se da ne drhti.

Ilona je ovo osetila, ali je bila dovoljno pristojna da barem progovori tiše. „Izgledaš grozno. Šta je bilo?“

„Samo hoću da uđem i odmorim se.“ Liša stisnu Vonda za ruku, i opet su bile u pokretu. Ostali se možda plaše da prepreče Iloni put, ali Vonda je bila neumoljiva kao deblo u padu. Ilona pođe za njima, ali je Erni zadržala. Ona ga prostreli pogledom, no kao i Vonda Drvoseča, otac je uvek bio na Lišinoj strani.

„Grofice, dobro došla kući.“ Rozal načini izvežban kniks, a majka se povede za njom.

„Emelija.“ Liša je pažljivo oslovila ženu pravim imenom. „Gospođo Lakirdžijo. Iznađena sam što vas vidim ovde ovako rano ujutru.“

Džared im se žurno pridruži, i njih troje pođoše za Lišom ka stepenicama. „Grof je naredio da gospe odsednu ovde, pristojnosti radi. Možemo drugde da ih smestimo...“

„Kojesta.“ Liša namignu Rozal. „Imamo puno mesta. Na šta bi to ličilo da se jedna ugledna mlada žena kao ti useli kod barona pre venčanja? Skandal!“

Džared se zacrvene. „Fala ti. Treba da mi pogledaš neke papire kad stigneš...“

„Pošalji mi ih sutra ujutru.“ Liša je gotovo stigla do stepeništa.

Sledeći se, uz dubok poklon, pojavio inkvizitor Hejz. Njegov učenik, dete Frank, inače nerazdvojan od učitelja, sada nije bio prisutan; nešto je tu bilo sumnjivo. „Grofice. Hvala Tvorcu što ste dobro.“

Sledeća kočija u nizu se zaustavi i vrata se otvoriše. Hejz razrogači oči; iz nje je kročio staratelj Džona. Vika vrisnu, izdvoji se iz reda za doček i požuri niz stepenice prema mužu.

Hejz je zaprepašćeno pogleda; ipak, iako je podrhtavala od bola, Liša se iskreno osmehivala. „Biće ti drago da čuješ, inkvizitore: gotovo je s tvojim privremenim naimenovanjem

---

u Uvali. Od sada pa nadalje Džona će održavati službe u Uvalskoj grofoviji.“

„Besmislica“, zamuca inkvizitor. „Neću tek tako prepustiti sopstvenu katedralu...“

Liša izvi obrvu. „*Sopstvenu* katedralu, inkvizitore? Ovu u *mojoj* grofoviji?“ Nezadrživo se kretala napred. Vratnice utvrde bile su bliže, ali još tako daleko.

Hejz je morao da žrtvuje dostojanstvo, zadigne odoru i potrči za njom. „Samo vojvoda Peter me može razrešiti dužnosti...“

Odnekud izvukavši pismo s vojvodskim pečatom, Liša ga prekinu. „Inkvizitorska istraga ti je završena.“

„Istraga se nije ticala samo jednog staratelja jeretika“, pobuni se Hejz. „Pitanje Arlena Stoga...“

„Jeste nešto o čemu možeš do mile volje raspravljati sa starateljskim savetom u Anžijeju“, kaza Liša. „Pastir Džona će se starati za pastvu u Uvali.“

Hejz je zijao još više gamon. „*Pastir?!*“

„Njegova milost se odrekao zvanja kada je postao vojvoda“, reče Liša, „a u Uvali ionako ima više ljudi nego u Anžijeju. Pakt Slobodnih gradova daje našim starateljima pravo da obrazuju novi sveštenečki red.“

Nesiguran kako da odgovori, inkvizitor uze pismo i ustuknu pred Lišinim odlučnim maršem. Vojvodski dekret davao joj je moć da izabere duhovnog vođu Uvalske grofovije, ali kada je Džonu unapredila u pastira, kročila je na tanak led. Takvo proglašenje nezavisnosti neće se dopasti bršljanskom prestolu, ali nije mogao mnogo šta da učini sada kada se Liša ponovo smestila u Uvalu.

Na Lišin znak, Darsi se hitro ispreči između njih i krupnom telesinom praktično otera inkvizitora. „Hvala Tvorcu, što mi je milo što te vidim, majstorice.“

„Nemaš pojma koliko je tek meni milo.“ Liša je privuče u zagrljaj i progovori tiše. „Imam trudove na dva minuta. Ako

uskoro ne uđem, porodicu se na stepenicama. Vonda je poslala žene da preuzmu grofovske odaje.“

Bez trena oklevanja, Darsi klimnu glavom. „Hoćeš da odem napred ili da te pridržavam?“

Lišu preplavi olakšanje. „Pridržavaj me, molim te.“

Darsi je s druge strane uhvati podruku, i ona i Vonda je povedoše dalje dok se sledeća kočija zaustavljala i iz nje ozbiljno i svečano stupale Amanva, Sikva i Kendal. Darsi ih je posmatrala znatiželjno.

„Majstorice“, reče Darsi. „Gde je Rodžer?“

Liša je sve vreme disala duboko, ujednačeno; sada pokaza na mrtvački sanduk koji je grupa drvoseča izvlačila iz kočije.

Darsi prigušeno kriknu i ukopa se u mestu. Da nije bilo Vonde, Liša bi izgubila ravnotežu i saplela se.

„Prekini, Darsi“, zareža Vonda. „Nemamo sad vremena.“ Darsi klimnu glavom i povrati se, pa nastaviše napred.

Ne obraćajući pažnju na Vonda i Darsi koje su je streljale pogledom, Amanva hitro kliznu prema stepenicama. Iz jednog njenog pogleda Liša je zaključila sve.

Zna.

„Grofice Liša“, poče *dama'ting*.

„Ne sad, Amanva“, dahnu Liša.

Amanva prenebregnu ovo i priđe. Vonda krenu da joj prepreči put, ali Amanva joj utisnu savijen prst u podlakticu i ruka pade taman koliko da ona prođe.

„Moram da pomažem pri porođaju“, reče bez uvoda.

„Utrobe mi, nećeš vala“, zareža Darsi.

„Majstorice, bacila sam kockice“, reče Amanva tiho. „Ako predstojećih nekoliko sati ne budem uz tebe, umrećeš.“

„Je l' ti to pretiš?“ Vondin glas bio je tih i opasan.

„Prekinite, sve zajedno“, reče Liša. „Ide s nama.“

„Ja mogu sve da uradim...“, zausti Darsi.

Liša zastenja i oseti potrebu da čučne. „Nemamo vremena.“ Ona kroči na prvi stepenik. Tako kratak uspon, a činio joj se kao planina.

Na vrhu ju je čekala Tarisa. Liša je uspela da se popne bez pomoći, ali žena je svejedno već na prvi pogled shvatila šta se dešava.

„Ovamo“, reče, pa se okrenu na peti, otvori vrata i pucnu prstima ka grupi služavki. Pritrčale su joj, a Tarisa ih je, poput kakvog generala, u prolazu slala da trkom obavljaju šta im je naloženo.

Vesti će se sada brzo proćuti, i Liša je to znala, ali tu se već ništa nije moglo. Potpuno se usredsredila na disanje i na napredovanje korak po korak.

Onog trena kada su izašle iz glavne dvorane, Vonda dade znak stražarkama. Zbiše se oko nje, a krupna žena diže Lišu u naručje kao dete i ponese je ostatak puta.

„Guraj“, reče Darsi.

Zahtev je bio besmislen. Onog trena kad su je posadili na ivicu kreveta, Liša je osetila bebino kretanje. Izaći će, gurala ona ili ne. Liša se beše već sasvim raširila, a vodenjak joj je pukao i voda se prolila po Vondinom finom drvenom oklopu. Sve će biti gotovo za koji čas.

Ali onda se dete ritnu i Liša jauknu od bola. Kriknu i Darsi kada vide kako se Lišin stomak rasteže pod udarcima majušnih šaka i stopala o unutrašnju membranu. Kao da kakav demon u njoj pokušava da je raspara kandžama i probije se napolje. Po čitavom stomaku povrh izbledelih modrica stvarale su se nove.

„Vidiš li ga?“, oštro zapita Liša.

Darsi usisa vazduh i priđe između na brzinu načinjenih ljuljaški za noge. „Ne, majstorice.“

U Utrobu s tim. Tako je blizu.

„Pomozi mi da ustanem“, reče ona i ščepa Vonda za ruku. „Biće lakše ako čučnem.“ Ona se spusti i pokuša da istisne dete napolje.

Dete je opet udari; kao da ju je ritnuo konj. Liša vrisnu i zatetura se, ali je Vonda uhvati i pažljivo je vrati na jastuke.

„I plašila sam se da će ovako biti“, reče Amanva. „Majstorice, moram da prosečem detetu put.“

Istog časa Vonda se ispreči ispred nje. „Ne dolazi u obzir.“

Darsi ustade; onako kršna, nadnosila se nad sićušnu Amanvu. „Ne dam, ni da si poslednja travarka na celom svetu.“

„Liša va Erni am'Papirdžijo am'Uvalo“, reče Amanva. „Tako mi Everama i nade da ću dospeti u raj, kunem ti se, imaš izgleda da preživiš ovu noć jedino ako te rasečem.“

Vonda je sada u ruci držala nož, i Liša je znala koliko žena hitro barata njime.

Ipak, onda Amanva učini nešto što Liša ne bi mogla zamisliti ni za hiljadu godina. Pade na kolena, stavi šake na pod i pritisnu čelo između njih.

„Majstorice, tako ti naše zajedničke krvi. Molim te. Potrebna si Ali. Potrebna si nam za Šarak ka. Moraš da mi veruješ.“

„Zajedničke krvi?“, zapita Darsi. „Šta, Utrobe mu...?“

„Dobro“, zareža Liša, pošto je bacakanje trajalo i dalje.

„Ne misliš valjda...“, zausti Darsi.

„Mislim i nameravam, Darsi Drvosečo“, obrecnu se Liša. „Bolje rukuje nožem od tebe i ti to znaš. Pređi preko svog ponosa i pomози joj.“

Darsi se namrgodi, ali klimnu glavom; Amanva je vadila kamenje iz torbice s *horama*. „Oboje ću vas uspavati...“

Liša odmahnu glavom. „Umiri dete, ali ja ostajem budna.“

„Nemaš vremena da piješ bilje protiv bolova“, reče Amanva.

„Onda mi daj nešto da zagrizem“, reče Liša.

Uz osmeh iza vela, uglovi Amanvinih očiju se naboraše. Ona klimnu glavom. „Ernijeva kćeri, tvoja čast ne zna za granice. Bol je samo vetar. Povijaj se kao palma, a on neka duva oko tebe.“

Prostorijom su se orili detinji krici; dok su Amanva i Darsi završavale posao, tutnuše povijenu bebu u naručje Vondi. Darsi je zašivala ranu, a Amanva pripremala magiju *hora* da ubrza zaceljenje.

Kao kakav novopečeni otac, Vonda je stajala kruto, prestravljena da će prejako stisnuti bebu i ugušiti je. Gledala je naniže, u maslinasto lišće, i Liša je znala da bi mlada žena dala i sopstveni život da zaštititi ovu bebu.

Lišu su svrbeli prsti da pruži ruke, ali morala je da miruje dok se sve ne završi. Trenutno je gotovo bilo dovoljno znati da je dete zdravo i na sigurnom.

Gotovo da jeste.

„Šta je?“, upita Liša.

Vonda se trže kao šegrtkinja kad je uhvatiš kako sanjari. „Majstorice?“

„Moje dete“, molila je Liša. „Je l' dečak ili devojčica?“ Toliko toga zavisilo je od odgovora na ovo pitanje. Muški naslednik Amana Džardira, potekao iz zelenpredela, mogao bi izazvati pravi-pravcati rat s Krazijom, ali i ćerka bi predstavljala podjednako veliku metu. Krazijci će bez sumnje zahtevati dete, ma šta se Amanva klela. Ali *kada* će doći po njega – sada ili za deset godina – to je već zavisilo od Vondinih sledećih reči.

Jednom rukom držeći bebu uza se, Vonda je razmotavala povoje. „Deč...“ Ona se namršti, pa pogleda poblize.

Naposletku iskrivi lice i diže pogled. „Utrobe mi, majstorice, ne znam. Nisam ja travarka.“

Liša je piljila u nju u neverici. „Vonda, ne moraš biti travarka da bi znala koji deo tela imaju dečaci a koji devojčice.“

„Majstorice, o tome se i radi.“ Vonda je izgledala prestravljeno. „Beba ima i jedno i drugo.“

DRUGO POGLAVLJE

MASLINA

334. P. P.

Možda prvi put u životu, Liša je ostala svezanog jezika. Otvorenih usta je piljila i misli su joj jurile kroz glavu, a prostori-
jom se orila detinja vriska.

Dešavalo se ponekad da se dete rodi sa oba organa. Bilo je takvih slučajeva, opisanih u njenim knjigama o nauci starog sveta, ali ipak je nešto sasvim drugo videti to kod živog deteta.

Sopstvenog deteta.

Tarisa proviri Vondi preko ramena, pa dahnu i okrenu glavu.

Liša pruži ruke. „Da vidim.“

Darsi je uhvati za podlakticu i vrati je na sto. „Liša Papirdžijo, mrdneš li još jednom pre no što završim, ima da te vežem.“

Na povik s vrata Liša diže pogled i osmotri noćnu moru: jedna Vondina stražarka posrtala je unazad kako bi se sklonila s puta veoma razljućenoj Iloni Papirdžiji.

„Ej, Beka!“ zavika Vonda. „Ja ti reko' da niko ne sme unutra!“

„Izvini, Von!“ zavapi Beka. „Uštinula me za sisiće i progurala se pored mene!“

„Za svašta ću ja tebe uštinuti ako me ne pustiš da pridem rođenoj ćerki“, upozori je Ilona. „Zašto me niko nije...“

Kada se Vonda okrenula i Ilona joj ugledala dete u naručju, reči joj zastadoše u grlu. Ona mu pritrča pruženih ruku, no Vonda se vešto izmače. Ilonin mrk pogled preplašio bi i kakvog utrobnika, ali Vonda u odgovor samo iskezi zube.

„Pusti je“, reče Liša, te se Vonda predade i sa oklevanjem prepusti dete Iloni.

U očima Lišine majke nakupiše se suze. „Koža kao očeva, ali oči su tvoje.“ Ilona zadiže ćebence. „Je l' dečak ili...“

Obasjana svetlošću simbola Amanvine isceliteljske magije, ona se ukoči.

Liša je osetila nalet moći kao davljenik kad udahne vazduh. Sunuo joj je kroz trup, zacelio ranu i ispunio je novom snagom. Kada je svetlost uminula, ona poče da ustaje.

„Nemoj sad da...“, zausti Darsi.

Liša nije na nju obraćala pažnju. „Vonda, pomoz mi da pređem u krevet, molim te.“

Bez po muke Vonda je podiže i ponese je do velike perjane postelje. Liša pruži ruke i Ilona joj predade bebu u naručje. Kada je dete jasnoplavim očima pogledalo naviše, u nju, Liša se zaljubila tako potpuno da je ostala preneražena.

Ne bi samo Vonda Drvoseča dala život za tebe, dušo moja. Crno se piše čoveku ili demonu koji proba da se ispreči između mene i tebe.

Ona poljubi lepo, savršeno lice i razmota detetove povoje, pa ga privi na grudi, kožom na голу kožu, da ga zagreje. Dete poče da poseže ustima i Liša, pripreme radi, uze da masira grudi; utom i beba pronade bradavicu. Ustašca se razjapiše i Liša je hitro gurnu unutra da je dete čvrsto uhvati.

Koliko majki je uputila u ove prve korake? Koliko je novorođenčadi prinela sisama? Nije se to moglo ni meriti sa iskustvom

iz prve ruke – sa prizorom sopstvenog savršenog deteta koje odjednom sisa. Uvlačilo je tako snažno da ona usisa vazduh.

„Je l' sve kako valja?“, zapita Darsi.

Liša klimnu glavom. „Baš je jako.“ Osetila je kako joj kreće mleko; tada je znala da bi podnela ma kakav bol samo da nahrani svoje dete. Poslednjih meseci je toliko strahovala za detetov život, ali sada je bilo tu. Živo. Bezbedno. Ona se zaplaka od sreće.

Sa vlažnom krpom u ruci, Tarisa priđe i uzme da joj briše suze i znoj. „Gospo, svaka majka se rasplače kad dete prosisa.“

Jecaji su joj pružili potrebno olakšanje, ali bilo je previše pitanja bez odgovora da bi mu se Liša prepustila nadugo. Kada joj se disanje primiri, ona pričekava da joj Tarisa još jednom obriše oči, pa zaviri pod povoj.

Vonda nije pogrešila. Na prvi pogled dete je bilo zdrav dečak, potpuno oblikovanog penisa s testisima. Tek kada je Liša zadigla mošnice, ispod je ugledala savršeno izvajanu vaginu.

Ona udahnu, odmače se i počne celo da ga zagleda. Beba je bila velika, prevelika da joj prođe kroz porođajni kanal a da nju ne povredi i da sama ne dođe u opasnost. Amanva je bila u pravu. Operacija je spasla oba života.

Beba je bila snažna i gladna. Po svim merilima je bila potpuno zdrava, i ni po čemu drugom se nije dalo zaključiti je li posredi dečak ili devojčica.

Liša stavi naočare iscrtane simbolima, te uzme поблиže da je proučava. Detetova aura bila je jarka – tako jarku Liša nikad ne beše videla izuzev kod Arlena i Rene Stog. Bila je snažna i... radosna. Dete je uživalo u isanju koliko i ona sama u dojenju. Liši opet pođoše suze na oči; morala je da ih obriše pre nego što je mogla nastaviti s pregledom.

Ona zirnu naniže i potvrdi prvobitni zaključak. Muški i ženski organ, i jedan i drugi zdravi i upotrebljivi.

Ona klimnu Vondi glavom. „I jedno i drugo.“

„Kako je, koje mu Utrobe, to uopšte moguće?“, upita Ilona.

„Čitala sam o tome“, reče Liša, „premda nikad nisam videla svojim očima. Znači da su pri oplodnji bila dva jajašceta, ali je jedno upilo drugo u sebe...“ Liši se steže grlo i reči utihnuše.

„Ja sam kriva“, dahnu ona.

„Kako to?“, zapita Darsi.“

„Zbog magije.“ Zidovi prostrane odaje kao da su se zbijali oko Liše. „Previše sam je koristila. Počevši od moje i Ineverine borbe protiv demona uma, one prve noći nakon što smo Aman i ja...“ Od pune spoznaje ovog užasa, lice joj se iskrivi.

„Ja sam ih spojila u jedno.“

„To je već demonsko proseravanje“, reče Ilona. „Ne moš ti to znati. I sama si rekla – videla si u knjigama da se događa.“

„Ne dešava se baš svakog dana da se ja složim sa Ilonom, majstorice“, reče Darsi, „ali mama ti je u pravu. Nemaš razloga da misliš kako ovo ima ikakve veze s magijom.“

„Ima“, navaljivala je Liša. „Osetila sam kad se dogodilo.“

„Pa šta i ako je tako bilo?“, oštro zapita Vonda. „Je l' trebalo da pustiš da te pojede demon?“

„Naravno da ne“, kaza Liša.

„Nema svrhe svaljivati krivicu 'vamo ili tamo kad valja pobediti groznicu, što bi rekla Bruna“, reče Darsi. „Svako sve najbolje zna...“

„...kad se osvrne u prošlost“, dovrši Liša.

„I ja sam čitala iste knjige kao ti“, reče Darsi. „Piše kako se ovo leči.“

„Kako to misliš: leči?“, upita Ilona. „Neće mu od tamo nekog bilja razrez srasti niti će mu se piša sasušiti i otpasti.“

„Naravno da ne.“ Zagledana u dete, Darsi slegnu ramenima. „Samo... odaberemo jedno ili drugo. Ovako lepa devojčica lako bi mogla proći kao dečak.“

„A tako lep dečak bi mogao proći kao devojčica“, odvrati Ilona. „Nije ti to nikakav lek.“

„Jašta.“ Darsi klimnu glavom ka operacionom stolu gde je Amanva još radila. „Ali ako tu i tamo malo štricneš ili ubaciš koju kopču...“

„Vonda“, reče Liša.

„Reci, majstorice“, kaza Vonda.

„Ako neko sem mene samo proba da operiše ovo dete, odmah ga ustrelj“, reče Liša.

Vonda skrsti ruke. „Jašta, majstorice.“

Darsi diže ruke. „Ja samo...“

Liša odmahnu rukom. „Ne želim da te povredim, Darsi, ali ti postupci su varvarski. Nećemo dalje razmatrati operaciju izuzev ako je detetovo zdravlje u opasnosti. Jasno?“

„Jašta, majstorice“, reče Darsi. „Ali narod ima da se raspituje je l' muško ili žensko. Šta da im kažemo?“

Liša pogleda u Ilonu. „Ne gledaj u mene“, reče joj majka. „Ja i bolje od svih njih znam da nas ovde niko ništa ne pita. Neka bude volja Tvorčeva.“

„Lepo rečeno, Ernijeva ženo“, kaza Amanva. Ona se poslednja udaljila od operacionog stola, ruku još crvenih od porođajne krvi. Sada ih diže i pokaza ih Liši. „Majstorice, sad je trenutak. Proricanje je najbolje u trenutku rođenja.“

Liša razmisli o ovome. Ako dopusti Amanvi da, u mešavini porođajne krvi i drugih tečnosti, baci *alagai hore*, pred očima će joj se ukazati raznorazne moguće budućnosti – i Lišine i detinje. Čak i ako bi Amanva htela da joj kaže celu istinu – po čemu *dama'ting* nisu bile baš poznate – biće tu previše toga da bi se pretočilo u reči. Uvek će nešto ostati tajna, a te tajne bi Liši mogle očajnički zatrebati.

Ipak, Amanvina briga za dete – polubrata ili polusestru – bila joj je zlatom ispisana u auri. Radi detetove zaštite žarko je želela da baci kockice.

„Može, pod izvesnim uslovima“, reče Liša. „I o njima neće biti dalje rasprave.“

Amanva se pokloni. „Kako god kažeš.“

Liša diže obrvu. „Molićeš se na tezanskom.“

„Naravno“, reče Amanva.

„Sve što ti se ukaže reći ćeš meni i samo meni“, nastavi Liša.

„Ej, oću ja da vidim!“, kaza Ilona, ali Liša nije skretala pogled sa Amanve.

„Da, majstorice“, reče Amanva.

„To važi zauvek“, reče Liša. „Ako te za dvadeset godina budem pitala nešto o onome što si videla, odgovorićeš bez zadržke i oklevanja.“

„Hoću, Everama mi“, reče Amanva.

„Ostavićeš kockice na otvorenom, tako kako su pale, dok ne budem mogla da precrtam ishod i sačuvam ga.“

Na ovo Amanva zastade. Niko sa strane nije smeo da proučava *dama'tinške alagai hore* kako ne bi i sam probao da izrezbari slične. Ako Amanva pristane na ovaj zahtev, Inevera će joj otkinuti glavu.

Ipak, časak kasnije, sveštenica klimnu glavom. „Imam glinene kockice koje možemo pričvrstiti za podlogu tako da se ne pomeraju.“

„I naučićeš me da ih tumačim“, reče Liša.

Soba utihnu. Čak i druge žene, nimalo upoznate s krazijskim običajima, osećale su koliko je ovaj zahtev drzak.

Amanva suzi oči. „Hoću.“

„Šta si videla o detetu kada si bacila kosti u Anžijeu?“, upita Liša.

„Prvo što me je majka naučila da pogledam“, reče Amanva.

Okolo dragocenog, antikvarnog vojvodskog astala, koji je bio u porodici već generacijama a sada je poslužio kao operacioni sto, Liša je redala klatove sa iscrtanim simbolima. Kada su se ona i Amanva nagle nad operacioni sto i zagledale se u svetlucave

kockice, simboli stupiše u dejstvo i poništiše prisustvo svih okolnih zvukova.

Jednim dugim, namazanim noktom Amanva pokaza veoma uočljiv simbol. „Ka.“ Krazijska reč sa značenjem „jedan“ ili „prvi“.

Pokaza na drugi. „Dama.“ Sveštenik.

Treći. „Šaram.“ Ratnik.

„Prvi... sveštenik... ratnik...“ Liša trepnu i dah joj zastade. „Šar'Dama Ka?“

Amanva klimnu glavom.

„Dama znači 'sveštenik'“, reče Liša. „Znači li to da je dete muško?“

Amanva odmahnu glavom. „Ne neminovno. Bolji prevod bio bi 'prvi ratnički duhovnik', ali reči su neutralne, pozivaju osobe oba roda na *hanu paš*.“

„Dakle, moje dete je Izbavitelj?“, upita Liša u neverici.

„Nije sve tako prosto“, reče Amanva. „Majstorice, to moraš da shvatiš. Kockice nam govore šta može biti, ali najveći deo toga nikad se ne ostvari.“ Ona pokaza na drugi simbol. „Iradžeš.“

„Smrt“, kaza Liša.

Amanva klimnu glavom. „Uoči kako vrh kockice pokazuje na severoistok. Od svih budućnosti koje ovo dete može doživeti, najprisutnija je rana smrt.“

Liša stegnu zube. „Ne ako se ja pitam.“

„I ja“, složi se Amanva. „Tako mi Everama i nade da ću dospeti u raj. Nema većeg zločina na Ali do nauditi osobi koja bi nas sve mogla spasti.“

„Ala.“ Ona pokaza drugu kockicu, ukoso usmerenu prema stranici na kojoj se nalazio *iradžeš*. „Čak i ako zbog toga postoji opasnost da odvede svet u propast.“

Liša pokuša da svari ove reči, ali nije mogla. Ona ih odloži za kasnije. „Šta će ljudi da rade ako saznaju da je dete bespolno?“